

Gewijd leven, zoals de Grijze Vrouwen

Van onze verslaggever
Marcel Looden

■ MIDWOLDA – Jan Pieter Koers bouwde de afgelopen jaren een grote kennis op over het geestelijke leven in het Oldambt. De amateurhistoricus uit Midwolda schreef over de kerk in Eexta, over de joden en momenteel werkt hij aan een boek over de hervormde kerk in Scheemda. Geen wonder dat hij het zesde deel van de serie over de geschiedenis van het Oldambt op zich nam. Dat deel behandelt het kerke-

◀ Het kerkje in Nieuw-Scheemda, dat in 1661 werd gebouwd, figureert ook in het boekwerk van Jan Pieter Koers.

Anne Marie Kamp

lijke leven in het gebied en beschrijft de wijze waarop de mensen er na Liudger gewijd trachtten te leven.

Koers gaat als de schrijvers van de eerdere delen chronologisch te werk en begint daarom bij Liudger. De Friese monnik, die even voor 800 in opdracht van Karel de Grote missiewerk in de streek verrichtte. En met succes, want niet lang daarna werden de eerste kerken gebouwd. De oudste bekende gebouwen volgens de bronnen vinden we in de buurt van Termunten.

De Middeleeuwen krijgen natuurlijk behoorlijk veel aandacht, want ook in het Oldambtster leven speelde de godsdienst toen een grote rol. Het leven was eenvoudig toen. Je had de katholieke kerk en dat was het. Hoewel het je nu bij

het lezen over al die kloosterorden wel weer duizelt. Het eerste klooster heette Campus Silvae en stond bij Nieuwolda. Er waren Benedictijnen, Premonstranzers en in het klooster Goldhoorn bij Finsterwoldé had je de Kruisheren. In Midwolda had je een klooster, waarin Grijze Vrouwen een kuis en gewijd leven leidden. Koers beschrijft dat rijke middeleeuwse leven op een overzichtelijke wijze.

Na de Hervorming was het gedaan met de alleenheerschappij van de paus, zeker in het Oldambt. Tal van geestelijke stromingen kregen er in de eeuwen erna een plekje. Koers beschrijft die stromingen maar laat de lezer niet 'verzuipen'. Ook al omdat hij zijn verhaal onderbreekt met biografietjes over geestelijken als dominee Schortinghuis en met anekdo-

tes over bijvoorbeeld de orgelcultuur in het gebied. Natuurlijk hebben de orgels, nu zo beroemd en uniek, een plek in het boek.

Via Hendrik de Cock en zijn Afscheiding gaat het naar deze tijd van ontkerkelijking. Mooi is het citaat van de Vijftiger Bert Schierbeek, die zijn jeugd in Beerta doorbracht. „In de hervormde kerk van die dagen in Beerta /werd hoofdzakelijk gebeden voor gewas/van de boeren en daar kwam Jezus nauwelijks aan te pas/Jezus woonde destijds in 't kleine kerkje.” Natuurlijk heeft het Oldambt nog zijn kerkdorpen maar Grijze Vrouwen zijn er niet meer. De huidige Oldambtster, die iets van dat gewijde leven van toen wil proeven, kan het boekje van Koers zeker als introductie gebruiken.

92 6-3-01